

Sygn. akt I Ca 306/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Włodzimierz Wójcicki (spr.)
Sędziowie:	Wiesława Kozikowska Andrzej Kordowski
Protokolant:	Monika Zuzga

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2020r. w Łomży

na rozprawie

sprawy z powództwa A. G. i K. G.

przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. Oddział Centrum (...) w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łomży

z dnia 7 listopada 2018 r., sygn. akt I C 1992/17

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. powództwo oddała;
2. nakazuje pobrać od (...) Banku (...) S.A. Oddział Centrum (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu okręgowego w Łomży) kwotę 6296,94 zł (słownie: sześć tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt sześć złotych, dziewięćdziesiąt cztery grosze) tytułem kosztów sądowych;
3. zasądza od powodów A. G. i K. G. na rzecz pozwanej (...) Banku (...) S.A. Oddział Centrum (...) w W. kwotę 13082,94 zł tytułem kosztów procesu za obie instancje.

Wiesława Kozikowska Włodzimierz Wójcicki Andrzej Kordowski

Sygn. akt I Ca 306/19

UZASADNIENIE

Powodowie A. G. i K. G. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. Oddziałowi Centrum (...) w W. domagali się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z 28 maja 2010 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Łomży z 7 lipca 2010 r. sygn. I Co 1464/10.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sygn. akt I C 1992/17 Sąd Rejonowy w Łomży pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z 28.05.2010 roku wystawiony przez (...) Bank (...) S.A. Oddział Centrum (...) w W. zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Łomży z 7.07.2010 roku sygn. I Co 1464/10 (pkt I wyroku). Sąd nakazał też pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Łomży od pozwanego kwotę 1369 zł tytułem brakującej opłaty od pozwu. Zasądził solidarnie na rzecz powodów od pozwanego kwotę 3634 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II – III wyroku).

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego stanowił następujący stan faktyczny:

A. G. i K. G. w dniu 10 maja 2006 r. zawarli z (...) Bankiem (...) S.A. w W. umowę kredytu nr (...). Następnie został sporządzony aneks nr(...) z 29 września 2006 r. oraz aneks nr(...)z 19 lipca 2007 r. W związku z zaprzestaniem spłaty zobowiązań pozwany w dniu 22 lutego 2010 r. wypowiedział ww. umowę i 28 maja 2010 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) obejmujący wymagalne zadłużenie wynikające z ww. umowy i aneksów. W dniu 26 czerwca 2010 r. pozwany skierował wniosek o nadanie klauzuli wykonalności ww. bte. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Łomży z 7 lipca 2010 r. sygn. I Co 1464/10 została nadana klauzula wykonalności. W dniu 13 sierpnia 2010 r. strony zawarły pierwszą ugodę, a następnie kolejną w dniu 31 stycznia 2012 r. oraz ostatnią 11 marca 2013 r. Ostatnia ugoda została wypowiedziana w dniu 26 maja 2015 r. W 2012 r. w oparciu o tytuł egzekucyjny, tj. przedmiotowy bte zapatrzony w klauzulę wykonalności zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego K. B. przy Sądzie Rejonowym w Łomży sygn. Km 1437/12. Postanowieniem z 17 grudnia 2012 r. komornik zawiesił postępowanie, a postanowieniem z 4 lutego 2014 r. postępowanie zostało umorzone z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c., z uwagi na brak wniosku wierzyciela (pozwanego) w ciągu roku od zawieszenia postępowania. Pozwany odebrał przedmiotowe postanowienie 10 lutego 2014 r. W dniu 25 września 2017 r. pozwany skierował wniosek do Komornika T. Z. przy Sądzie Rejonowym w Suwałkach o wszczęcie egzekucji przeciwko powodom w oparciu o przedmiotowy tytuł wykonawczy – akta Km 2341/17 ww. Komornika.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy stwierdził, że dochodzone roszczenie, stwierdzone bankowym tytułem egzekucyjnym (zaopatrzonym w klauzulę wykonalności na rzecz banku), nie jest prawomocnym orzeczeniem sądu (tym bardziej jakimkolwiek innym tytułem wskazanym w art. 125 § 1 k.c.), a zatem roszczenie wierzyciela z tytułu kredytu względem kredytobiorcy ulega przedawnieniu z chwilą upływu 3-letniego terminu przedawnienia. Do tej wierzytelności zastosowanie znajduje art. 118 k.c. w części regulującej przedawnienie roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Sąd Rejonowy zauważył, że wszczęcie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności bte przerywa bieg terminu przedawnienia. W niniejszej sprawie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nadano klauzulę wykonalności w dniu 7 lipca 2010 r., a pierwotny wniosek o wszczęcie egzekucji został złożony w 2012 r.. Postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 1437/12 w dniu 17 grudnia 2012 r. zostało zawieszone, a następnie na podstawie art. 823 k.p.c. umorzone. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd Rejonowy uznał więc dochodzone roszczenie za przedawnione ze wszystkimi wynikającymi stąd konsekwencjami.

Na marginesie Sąd I Instancji wskazał, że gdyby przyjąć zgodnie z twierdzeniami banku, że ww. postępowanie egzekucyjne przerwało bieg przedawnienia to termin przedawnienia od chwili umorzenia, to jest 4 lutego 2014 roku, mijał w lutym 2017 roku, a w przypadku powodów ponowne wszczęcie egzekucji w oparciu o bte nastąpiło we wrześniu 2017 roku, tj. po upływie trzyletniego terminu przedawnienia /akta Km 2341/17 Komornika (...)przy SR w Suwałkach/.

W ocenie Sądu Rejonowego skoro pierwotne wszczęcie egzekucji w 2012 r. nie przerwało terminu przedawnienia, to możliwość dochodzenia roszczeń w oparciu o przedmiotowy tytuł wykonawczy przedawniło się 7 lipca 2013 r. Nadto

Sąd wskazał, że po nadaniu klauzuli wykonalności w 2010 roku strony dokonały trzech czynności prawnych, tj. zawarły trzy kolejne umowy ugody, które były skutecznie wypowiedziane przez Bank. Ostatnia umowa ugody z 11 marca 2013 r. na nowo kształtowała stosunek zobowiązaniowy powodów względem pozwanego. Stwierdziła ona istnienie wierzytelności w określonej kwocie i ustalała nowe warunki spłaty wierzytelności. Zdaniem Sądu I Instancji, umowa z 2006 r. została skutecznie wypowiedziana, a tym samym rozwiązana. Pozostała po niej istniejąca wierzytelność stwierdzona tytułem wykonawczym. Przedmiotowy tytuł wykonawczy wystawiony był na podstawie umowy z 2006 r. i kolejnych dwóch Aneksów(...). Nie obejmował kolejnych ugód, w szczególności tej ostatniej. Sąd Rejonowy stwierdził, że wierzyciel w oparciu o ostatnią ugodę winien wszcząć postępowanie w celu uzyskania tytułu wykonawczego. Takie działania podjął przed Sądem Rejonowym w Lublinie w elektronicznym postępowaniu upominawczym jednakże w oparciu o rozwiązana umowę z 2006 r, na którą posiadał już tytuł wykonawczy objęty niniejszym postępowaniem. Postępowanie Sądu Rejonowego w Lublinie zostało umorzone na skutek nie uzupełnienia braków formalnych pozwu / akta I C 579/16 Sądu Rejonowego w Łomży/.

Tym samym w ocenie Sądu I Instancji najdalej idący zarzut przedawnienia podniesiony przez powodów dawał podstawy do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości. Spełnione bowiem zostały przesłanki z art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

Sąd Rejonowy uznając, że w przypadku powodów zdarzeniem, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane jest przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym uwzględnił powództwo zgodnie z żądaniem pozwu.

Powyższy wyrok w całości apelacją zaskarżyła strona pozwana zarzucając mu przede wszystkim naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c. oraz art. 118 § 1 w związku z art. 123 ustawy kodeks cywilny.

Wskazując na powyższe strona pozwana wniosła o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych,

ewentualnie

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania - przy uwzględnieniu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację powodowie wniesli o jej oddalenie i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów kosztów postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 20 lutego 2019 roku Sąd Okręgowy w Łomży uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 7 listopada 2018 roku i przekazał sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Na skutek zażalenia strony powodowej, Sąd Najwyższy postanowieniem z 24 maja 2019 roku, sygn. akt IV CZ 35/19 uchylił zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego do orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Sąd Okręgowy w Łomży zważył co następuje.

Apelacja strony pozwanej zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji oraz przyjął je za własne w całości. Niemniej ustalenia te wymagały uzupełnienia.

Na skutek wskazówek zawartych w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z 24 maja 2019 roku, sygn. akt IV CZ 35/19, przeprowadzony został w postępowaniu apelacyjnym dowód z opinii biegłego z zakresu finansów i bankowości. Biegły w sporządzonej opinii, która później na skutek zarzutów strony powodowej była uzupełniana, stwierdził, że istnieje zaległość w spłacie przedmiotowego kredytu w łącznej wysokości 47.988,53 zł. Brak było podstaw do kwestionowania tej opinii pod względem fachowości i rzetelności. Dlatego też, Sąd Okręgowy podzielił opinię biegłego, a zatem i stanowisko strony pozwanej, że przedmiotowy kredyt nie został w całości spłacony.

Stosownie do art. 233 § 1 i § 2 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału; Sąd oceni na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu. Do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. może dojść tylko wówczas, gdy skarżący wykaże uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów.

Zgodnie z art. 245 k.p.c. dokument prywatny sporządzony w formie pisemnej albo elektronicznej stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Jak mówił art. 118 k.c. (w brzmieniu obowiązującym zarówno na dzień zawierania przez strony umowy kredytowej, jak i poszczególnych ugód), jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Jak stanowi art. 123 § 1 ust. 1 i 2. k.c. (w brzmieniu obowiązującym zarówno na dzień zawierania przez strony umowy kredytowej, jak i poszczególnych ugód), bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia oraz przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. Niewątpliwie zawierane pomiędzy stronami ugody, stanowiące restrukturyzację pierwotnego zobowiązania, jako, że zawierały informacje o wysokości zadłużenia, stanowiły uznanie długu, co z pewnością skutkowało przerwaniem biegu przedawnienia.

Sąd Okręgowy podtrzymuje swoją ocenę wyrażoną w uzasadnieniu wyroku z 20 lutego 2019 roku, że pomimo, iż do roszczeń stwierdzonych bankowym tytułem egzekucyjnym należało zastosować 3-letni termin przedawnienia, to jednak w niniejszej sprawie takie przedawnienie nie nastąpiło.

Na ponowne przytoczenie zasługuje, że ze złożonej umowy kredytu inwestycyjnego nr (...) pomiędzy (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. a K. G. prowadzącym gospodarstwo rolne, wynika, że w dniu 10 maja 2006 r. została zawarta umowa kredytu na kwotę 478.000 zł, który został zidentyfikowany na rachunku kredytowym nr (...). Jako zabezpieczenie ww. kredytu w § 15 pkt 1 zostało ustanowione poręczenie cywilne A. G. (k. 9-13). Aneks nr (...) z dnia 29 września 2006 r. został zmieniony termin wykorzystania kredytu oraz harmonogram spłat rat kredytu (k. 194-196). Aneks nr (...) z dnia 19 lipca 2007 r. strony zmieniły umowę w zakresie udzielonych i wymaganych zabezpieczeń (k. 197-198). W związku z nieterminową spłatą zadłużenia pozwany Bank w dniu 22 lutego 2010 r. wypowiedział powyższą umowę kredytową (k. 201). W dniu 28 maja 2010 r. został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), w którym wskazano, że w księgach banku z tytułu kredytu inwestycyjnego nr (...) i jego poręczenia figuruje wymagalne zadłużenie dłużników solidarnych - K. G. i A. G., na które składała się należność główna w kwocie 45.163,08 zł, odsetki naliczone za okres do dnia 12 kwietnia 2010 r. - w kwocie 1009,78 zł, odsetki naliczone za okres od 13 kwietnia 2010 r. do 27 maja 2010 r. w kwocie 1113,61 zł oraz koszty - 299,26 zł (k. 125). Postanowieniem z dnia 7 lipca 2010 r. Sąd Rejonowy w Łomży Wydział I Cywilny w sprawie I Co 1464/10 nadał klauzulę wykonalności ww. tytułowi (akta sprawy SR w Łomży, sygn. I Co 1464/10). Na skutek wniosku dłużników o zawarcie ugody, w którym uznali dług i

zawarli propozycje restrukturyzacyjne kredytu z umowy nr (...)z dnia 10 maja 2006 r. (k. 204-205) pomiędzy nimi a pozwanym Bankiem w dniu 13 sierpnia 2010 r. doszło do zawarcia ugody nr (...), której przedmiotem było określenie zasad spłaty zadłużenia przedmiotowego kredytu (k. 206-209). Kolejne ugody były zawierane w dniach 31 stycznia 2012 r. (k. 211-214) i 11 lutego 2013 r. (k. 218-221) i również odnosiły się do zasad spłaty zadłużenia z tytułu kredytu inwestycyjnego z dnia 10 maja 2006 r. Powyższe okoliczności, jak również fakt wypowiedzenia w dniu 26 maja 2015 r. ostatniej zawartej pomiędzy stronami umowy ugody nr (...)i fakt prowadzenia postępowania egzekucyjnego w 2017 r. jednoznacznie wskazują, iż termin przedawnienia zobowiązania nie nastąpił.

Jak stanowi art. 506 § 1 i 2 k.c., jeżeli w celu umorzenia zobowiązania dłużnik zobowiązuje się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej, zobowiązanie dotychczasowe wygasa (odnowienie). W razie wątpliwości poczytuje się, że zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia. Dotyczy to w szczególności wypadku, gdy wierzyciel otrzymuje od dłużnika weksel lub czek.

Artykuł 506 k.c. ujmuje odnowienie, nazywane również nowacją, jako umowę między dłużnikiem i wierzycielem, w której strony postanawiają, że dotychczasowe zobowiązanie zostaje umorzone w związku z powstaniem nowego zobowiązania (zob. komentarz do art. 506 k.c., red. Osajda 2020, wyd. 25/R. Morek).

Jednakże Sąd Okręgowy w żadnej mierze nie zgodził się z Sądem Rejonowym, że ostatnia umowa ugody kształtowała na nowo stosunek zobowiązaniowy powodów względem pozwanego. Sąd II. instancji podtrzymuje swoje przekonanie, że żadna z trzech zawieranych pomiędzy stronami ugód nie stanowiła odnowienia długu, a dotyczyły one zasad spłaty kredytu zawartego pomiędzy stronami na podstawie umowy z dnia 10 maja 2006 r.. Przerzywały one termin biegu przedawnienia stosownie do przesłanek z art. 123 k.c..

Dlatego też postawione w apelacji zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c., art. 118 § 1 w związku z art. 123 k.c., art. 506 § 1 i 2 k.c. należało uznać za zasadne.

Natomiast rozszerzenie powództwa, które pojawiło się na ostatniej rozprawie apelacyjnej jest niedopuszczalne, ponieważ zgodnie z art. 383 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami (Jednakże w razie zmiany okoliczności można żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się można nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy). Zdaniem Sądu Okręgowego, zgłoszone przez powodów rozszerzenie powództwa miało w istocie na celu ustalenie wartości przedmiotu sprawy, które pozwoliłoby na złożenie skargi kasacyjnej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy w oparciu o art. 840 k.p.c. powództwo oddalił.

Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 385 k.p.c..

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 755 ze zm.) i art. 98 k.p.c..

Na koszty wskazane w pkt 2. wyroku składają się koszty opinii biegłego – 6296,94 zł. Żądanie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego wysunięte zostało przez stronę pozwaną, dlatego też Sąd obciążył tymi kosztami tę stronę.

Na koszty zasądzone w pkt 3. wyroku składają się opłata od apelacji (1369 zł), koszty zastępstwa procesowego za I. instancję (3617 zł) i II. instancję (1800 zł) oraz koszty opinii biegłego (6296,94 zł), co ostatecznie dało kwotę 13082,94 zł za obie instancje, którą Sąd Okręgowy zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego.